

GEMEENTE ENSCHEDE

PARTICIPATIE IMPULS

SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN IN ENSCHEDE

In dit themanummer o.a.:

- **LESSEN UIT DE PRAKTIJK**
- **NIEUWE MOGELIJKHEDEN
DIGITALE PARTICIPATIE**
- **PLATFORM
JIJ MAAKT ENSCHEDE**

Editie 4 – November 2024

ENSCHDE

INHOUDSOPGAVE

 VOORWOORD	3	SOCIAL DESIGN	17
JIJ MAAKT ENSCHEDÉ	4	SPEAKING MINDS	20
MAKELPUNT	7	FUTURE SEARCH	23
NETWERK RONDKOMEN	9	DE IDEEËNMAKELAAR	29
REDEMPTORISTENPARK	13	ACTIEPLAN	32

OVER PARTICIPATIE IMPULS

Participatie Impuls is een periodiek voortgangsbericht van het participatieteam van de gemeente Enschede.

In dit voortgangsbericht lees je de stand van zaken rondom het Actieplan Samenlevingsgericht Werken. Binnen dit actieplan geven we participatie de komende jaren een impuls. Daarvoor ontwikkelen we verschillende hulpmiddelen zoals een handreiking en middelen voor online en offline participatie.

Verder zijn we als team een vraagbaak en bieden we ondersteuning. We delen in dit voortgangsbericht actuele ontwikkelingen over participatie in Enschede. We delen ook kennis en successen, lessen en voorbeelden uit de praktijk.

Reageren op deze Participatie Impuls? Dat kan!

Stuur een mailtje naar participatie@enschede.nl

VOORWOORD

JIJ MAAKT ENSCHEDÉ, DEZE STAD MAKEN WE SAMEN

De relatie met onze inwoners blijft één van de belangrijkste fundamenten waarop wij ons werk bouwen als gemeente Enschede. En de afgelopen jaren hebben we gezien dat we mooie dingen voor elkaar krijgen als we samenwerken. Toch zijn al die mooie initiatieven niet altijd even zichtbaar. Daar willen we verandering in brengen. Daarom introduceren we met veel enthousiasme ons nieuwe merk: Jij Maakt Enschede.

Met Jij Maakt Enschede hebben we één centrale plek gecreëerd waar iedereen in onze stad alles kan vinden om mee te denken, mee te praten en mee te doen. Want wat wij als gemeente doen, doen we voor onze inwoners. Wat we doen heeft impact op hun leven en leefomgeving. Op jijmaaktenschede.nl kan iedereen vanaf nu zien welke stappen we samen zetten en welke mogelijkheden er zijn om bij te dragen aan onze stad.

Ik geloof dat we in Enschede veel waardevolle dingen in gang zetten, maar ik vind het minstens zo belangrijk dat iedereen die betrokken is - of dat nu inwoners, maatschappelijke organisaties of bedrijven zijn - ook daadwerkelijk ziet wat er gebeurt. Op Jij Maakt Enschede gaan we zelfs nog een stapje verder, we laten ook zien hoe inwoners zélf het verschil kunnen maken. Met Jij Maakt Enschede willen we dus niet alleen laten zien wát we doen, maar er ook voor zorgen dat iedereen weet hóe je kunt meedoen.

We blijven experimenteren met nieuwe vormen van participatie, en we zullen actief blijven zoeken naar manieren om samen onze stad verder te ontwikkelen. In deze editie van de Participatie Impuls vind je talloze inspirerende voorbeelden van manieren waarop we samenwerken en mensen proberen te bereiken en betrekken. Want deze stad maken we samen, met de energie, ideeën en betrokkenheid van onze inwoners en samenwerkingspartners. Jij Maakt Enschede is de plek waar we dat samen zichtbaar maken.

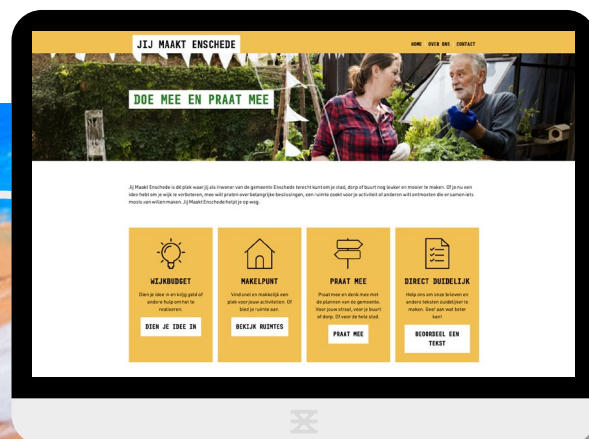
Niels van den Berg
Wethouder

JIJ MAAKT ENSCHEDA: NIEUW MERK EN PLATFORM VOOR PARTICIPATIE

Jij Maakt Enschede. Zo heet het nieuwe merk én het platform waar we voor inwoners voortaan alles samenbrengen wat met participatie en samenwerking in de stad te maken heeft. Op jijmaaktenschede.nl kunnen inwoners wijkbudget aanvragen, ruimtes vinden en aanbieden voor maatschappelijke activiteiten of meedenken over gemeentelijke brieven via Direct Duidelijk. Jijmaaktenschede.nl biedt ook nieuwe mogelijkheden voor digitale participatie, waardoor we inwoners nog beter kunnen betrekken bij nieuwe plannen voor hun straat of buurt. Zo wordt het ook voor jouw plan of project nog makkelijker om inwoners te betrekken.

WAAROM JIJ MAAKT ENSCHEDA?

Als gemeente Enschede zijn we op veel verschillende plekken en manieren bezig om onze inwoners te betrekken, inspireren of enthousiasmeren voor gemeentelijke initiatieven. Verschillende afdelingen communiceerden met inwoners op hun eigen manier, vaak met eigen varianten op de bestaande huisstijl, eigen fotografie, middelen en aanpakken. Soms vonden inwoners daardoor niet de juiste informatie of hadden ze moeite met het herkennen van gemeentelijke initiatieven. Met Jij Maakt Enschede brengen we als gemeente alles samen onder één herkenbare huisstijl en één merknaam, maar bundelen we ook onze krachten in een gezamenlijke communicatiecampagne. Wel zo efficiënt en zo ontstaat er samenhang en herkenbaarheid voor inwoners, zodat iedereen eenvoudig de weg kan vinden naar mogelijkheden om mee te doen, mee te denken of mee te beslissen. Het doel is duidelijk: een platform dat voor iedereen toegankelijk en overzichtelijk is en dat inwoners en partners verbindt in de stad.

” **JIJ MAAKT ENSCHEDA IS GEPOSITIONEERD
ALS DE ‘VERBINDENDE INSPIRATOR’
VOOR DE STAD.**

WAT IS JIJ MAAKT ENSCHEDA?

Jij Maakt Enschede is niet alleen een platform, maar ook een merk. De gedachte erachter is dat inwoners, organisaties en netwerkpartners de kracht vormen van Enschede, en dat hun betrokkenheid essentieel is voor de ontwikkeling en toekomst van de stad. Jij maakt Enschede is gepositioneerd als de ‘verbindende inspirator’ voor de stad. Deze rol sluit aan bij de gemeentelijke ambitie om niet alleen participatie te faciliteren, maar inwoners ook te inspireren om actief deel te nemen. Het primaire doel is om enthousiasme te wekken en

mensen aan te moedigen om hun ideeën te delen en betrokken te zijn bij de plannen voor hun stad, dorp of buurt. Het secundaire doel is om inwoners te verbinden met de juiste mensen en instanties binnen de gemeente, zodat hun ideeën en vragen snel de juiste plek vinden.

PARTICIPATIE LEIDEND BIJ JIJ MAAKT ENSCHEDA

Een belangrijk kenmerk is dat elk initiatief op Jij Maakt Enschede een participatiecomponent bevat. Het platform gaat verder dan enkel communicatie: inwoners moeten er iets kunnen doen, of het nu gaat om stemmen op plannen of reageren op ontwerpen. Hierdoor ontstaat er een interactief platform waar inwoners op verschillende manieren hun stem kunnen laten horen en invloed kunnen uitoefenen. Jij maakt Enschede is ook de plek waar nieuwe initiatieven zullen landen en zich verder ontwikkelen, zodat er steeds meer mogelijkheden komen voor inwoners om hun eigen stad, dorp of buurt nog leuker, mooier en beter te maken.

CAMPAGNE IN 2025

Om het nieuwe platform en merk breed onder de aandacht te brengen, start in 2025 een uitgebreide campagne. Inwoners zullen via verschillende kanalen in contact komen met Jij Maakt Enschede en de gemeentelijke initiatieven zoals het Makelpunt, de wijkbudgetten, Direct Duidelijk of andere (participatie)projecten in de buurt of wijk waaraan ze kunnen bijdragen. Het doel is om inwoners massaal te bereiken en ze te enthousiasmeren om gebruik te maken van dit nieuwe platform. Staat jouw project daar dan ook tussen?

Wil jij meer weten over het merk Jij Maakt Enschede of de mogelijkheden van digitale participatie op jijmaaktenschede.nl?

Neem dan contact op via participatie@enschede.nl.

NIEUWE MOGELIJKHEDEN DIGITALE PARTICIPATIE OP INTERACTIEF PLATFORM

Het nieuwe platform [Jijmaaktenschede.nl](https://jijmaaktenschede.nl) vervangt ook de Stem van Enschede en biedt nog meer mogelijkheden voor digitale participatie. Het platform draait op de open source software OpenStad, deze is onder andere ontwikkeld door gemeenten zoals Amsterdam, Haarlem en Den Haag. Inmiddels doen er zo'n 30 gemeenten mee, dus het is makkelijk om de kunst af te kijken en hun aanpak letterlijk te kopiëren. Start jij met een participatieproject? Dan kan een eigen interactieve projectwebsite op [Jijmaaktenschede.nl](https://jijmaaktenschede.nl) daar een waardevolle rol in spelen. Inwoners kunnen een stem of like uitbrengen op plannen of ontwerpen, maar ook eenvoudig hun eigen ideeën en voorstellen uploaden. Er zijn tal van mogelijkheden voor interactie, specifiek geschikt voor (digitale) participatieprocessen. Bekijk voorbeelden van de verschillende digitale mogelijkheden via de volgende twee links:

1. [Voorbeelden functionaliteiten](#)
2. [Voorbeelden van andere gemeenten](#)
3. [Voorbeelden van projecten die al live staan op \[Jijmaaktenschede.nl\]\(https://jijmaaktenschede.nl\)](#)

MAATSCHAPPELIJK VASTGOED MAKELPUNT BRENGT VRAAG EN AANBOD VAN RUIMTES BIJ ELKAAR

Op 18 september is het Makelpunt van de gemeente Enschede gelanceerd. Het Makelpunt is een soort Funda, maar dan voor maatschappelijke ruimtes. Het brengt vraag en aanbod van deze maatschappelijke ruimtes samen op één centrale plek: jijmaaktenschede.nl/makelpunt. Dankzij dit gratis platform is het voor iedereen in de stad makkelijker om betaalbare en beschikbare ruimtes te vinden en aan te bieden.

Kookles, breiclub, sport of kinderactiviteit? Het Makelpunt van de gemeente Enschede brengt vraag en aanbod van maatschappelijke ruimtes samen op jijmaaktenschede.nl/makelpunt.

9 ZO BENUTTEN WE
ALLE RUIMTES IN
ENSCHEDÉ OPTIMAAL.

WAAROM HET MAKELPUNT?

Veel ruimtes in Enschede staan leeg terwijl er volop ideeën zijn voor maatschappelijke activiteiten. Het Makelpunt brengt vraag en aanbod samen. Wie ruimtes beschikbaar heeft, kan ze op het Makelpunt eenvoudig aanbieden. Wie een ruimte zoekt, kan ze op het Makelpunt snel vinden. "Zo benutten we alle ruimtes in Enschede optimaal", zegt projectleider Kiona Grotenhuis. Bij de start van het Makelpunt bestond het aanbod al uit 47 ruimtes. Begin november staat de teller op ruim 60 ruimtes. "We zien nu al aan de bezoekcijfers van de website dat er veel mensen op zoek zijn naar dit soort betaalbare ruimtes."

VAN KOOKLES TOT BREICLUB

De ruimtes van sportclubs, wijkgebouwen, speeltuinverenigingen en andere organisaties zijn bedoeld voor sociale en maatschappelijke activiteiten. Van kookworkshop, yogales, sport, ontmoeting tot de wekelijkse samenkomst van een breiclub. Het is de verwachting dat het aanbod de komende tijd verder zal toenemen. Wat het Makelpunt uniek maakt volgens Kiona Grotenhuis is dat het volledig gratis is en niet wordt beheerd door een commerciële partij. Geïnteresseerden kunnen via het Makelpunt direct contact opnemen met aanbieders, die zelf hun ruimtes beheren.

VERWIJS ALS COLLEGA DOOR NAAR HET MAKELPUNT BIJ VRAGEN

Inwoners en organisaties zijn regelmatig op zoek naar een fysieke ruimte voor hun maatschappelijke activiteiten. Krijg jij zo'n vraag als collega? Dan hoef je niet langer zelf op zoek naar een manier om deze inwoner of organisatie te helpen, je kunt ze vanaf nu verwijzen naar het Makelpunt: jijmaaktenschede.nl/makelpunt. Heb je vragen over het Makelpunt? Neem dan contact op via makelpunt@enschede.nl

DE KRACHT VAN SAMENWERKEN BIJ HET BESTRIJDEN VAN ARMOEDE

NETWERKBIJEENKOMST 'RONDKOMEN MET JE INKOMEN' IN HET TEKEN VAN KIJKJE IN ELKAARS KEUKEN

Een heuse wachtlijst, dat waren ze nog niet gewend. De Netwerkbijeenkomst 'Rondkomen met je Inkomen' telde in oktober meer bezoekers dan ooit. Op de derde editie van dit jaar sloegen meer dan honderd partners uit Enschede de handen weer ineen rondom het thema armoedebestrijding. De hoge opkomst had vast iets te maken met de prachtige locatie: het gloednieuwe gebouw 'De Vlecht', waar de Voedselbank, Kledingbank en het Meubeldepot sinds kort onder één dak zitten. Maar ook met de meerwaarde van samenwerking. "De grote kracht van dit netwerk is dat we samen ontdekken wat er mogelijk is. Als gemeente kunnen we armoedebestrijding niet alleen", zegt beleidsadviseur Connie Hoekstra van de gemeente Enschede.

Voedselbanksecretaris Fred Paats kijkt eens nieuwsgierig om zich heen. Hij is aangeschoven op de 'Highway' centraal in De Vlecht. Een plek met historie. Hier stond vroeger de weverij van het Janninkcomplex, waar 567 weefgetouwen de textieldraden vervlochten tot stof. Nu verweven de Voedselbank, Kledingbank en het Meubeldepot er hun activiteiten. De Highway is een brede strook achter een hoge roldeur, waar leveranciers eenvoudig hun bijdrage kunnen afgeven. 'Er zijn plekken in Nederland waar dit al langer zo is, dus een locatie waar deze partners onder één dak zitten', zegt Fred. 'In Oldenzaal hebben ze dat bijvoorbeeld al een tijdje goed voor elkaar. We zijn recent op tournee geweest langs soortgelijke locaties. We deden inspiratie op in Apeldoorn, Arnhem en Groningen. Wat we hier nu in Enschede voor elkaar hebben gekregen met z'n allen, met dank aan de gemeente, is echt een parel en doet zeker niet onder voor die andere locaties.'

RONDLEIDINGEN

Host John Overmeer nodigde beleidsadviseurs en partners uit om updates te delen over een aantal projecten, zoals Onder de Pannen, de collectieve zorgverzekering van de gemeente en de subsidie 'Kinderen in hun Kracht'. Het netwerk spreekt met elkaar af dieper in de onderwerpen verborgen dakloosheid ('ook uzelf of uw buurman kan na bijvoorbeeld een scheiding een bankslaper worden') en jongeren te duiken. Daarna staat de groep even goed stil bij de mijlpaal dat de partners in De Vlecht onder één dak minima helpen aan kleding, voedsel en meubilair. Zo ging de kledingbank er met 800 vierkante meter flink op vooruit. 'En dat betekent dat er meer plek is voor kleding, zodat je een normale winkelbeleving krijgt. Het enige verschil is dat er geen kassa is', zei scheidend voorzitter Bert Extercate al in de krant. Ook de rondleidingen bij de strak ingerichte voedselbank en het meubeldepot, waar vooral kasten en bedden (record: 11 bedden uitgegeven op één dag) populair blijken te zijn onder minima, doen het goed.

WAT WE HIER NU IN ENSCHEDÉ VOOR ELKAAR HEBBEN
GEKREGEN MET Z'N ALLEN IS ECHT EEN PAREL.

'WE KUNNEN HET NIET ALLEEN'

Eén van de drijvende krachten achter het netwerk Rondkomen met je Inkomen is Connie Hoekstra, beleidsadviseur bij de gemeente Enschede. Connie en haar collega's zijn druk deze avond Ze heten partners welkom, delen badges uit en wijzen de weg, Connie spreekt deze avond de groep toe, neemt het voortouw bij rondleidingen en is continu in gesprek. Ze geniet ervan. 'Wat een opkomst he? De grote kracht van dit netwerk is dat we samen ontdekken wat er mogelijk is. Als gemeente kunnen we armoedebestrijding niet alleen. Veel inwoners kennen de weg nog niet of verzanden in de wirwar van regelingen. Al deze partners hier zijn de oren en ogen in de samenleving. Ze zijn kritisch en geven ons feedback. Ik vind dat je je eigen tegengeluid ook moet organiseren, dat is wat we binnen dit netwerk doen.'

ANDERE WIND

Connie merkt dat er sinds een tijdje een andere wind waait in Enschede als het gaat om armoede, schulden en aanverwante problematiek. 'Het ging jarenlang over schuld, fraude, boetes en noem maar op. Het is nu anders. De menselijke maat komt terug, mede door een netwerk als deze. We houden elkaar scherp.'

Connie spreekt zich uit op de dag dat de nieuwe, landelijke armoedecijfers bekend werden gemaakt. 'Wat me opvalt? We hebben meer werkende armen. En dat is lastig, want die heb je niet altijd in beeld. Dan rijst de vraag: hoe bereik je ze? En dan kom ik weer op dit netwerk. Dat een vrijwilliger van de Voedselbank zegt tegen een klant: 'Ken je Stichting Leergeld voor je kinderen ook al? Kom, ik breng je in contact.' Uiteindelijk willen we dat als je bij één persoon in dit netwerk binnenkomt, je binnen het hele armoedenetwerk je weg kan vinden.'

'EEN GEWELDIGE SFEER'

Aan het eind van de avond, die werd afgesloten met een quiz, laat ook Hermien Marsman van welzijnsorganisatie Incluzio even goed bezinken wat ze in De Vlecht ervaarde. 'Volgens mij ligt hier voor ons een mooie kans om één keer per week een Wijkwijzer te organiseren, iets waarmee we nog meer inwoners willen bereiken. Onze doelgroep zal deze locatie goed weten te vinden, juist door alle instanties die hier zitten. De sfeer was vanavond geweldig. Deze hele groep staat klaar om inwoners van Enschede vooruit te helpen, dat merk je aan alles.'

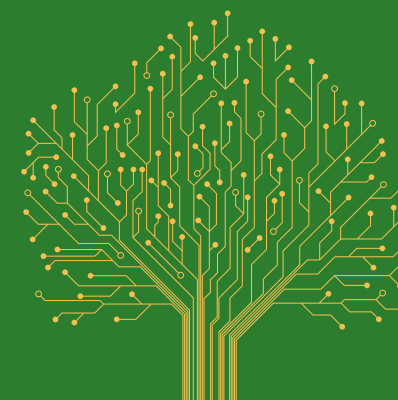

” ONZE DOELGROEP ZAL DEZE LOCATIE
GOED WETEN TE VINDEN.

OVER HET NETWERK RONDKOMEN MET JE INKOMEN

Het netwerk Rondkomen met je Inkomen ontstond als alternatief voor de eerdere armoedeconferenties die de gemeente Enschede organiseerde. Waar deze conferenties vooral door de gemeente werden bepaald, biedt het nieuwe netwerk meer flexibiliteit: de deelnemers bepalen zelf de agenda. Het doel is om gesprekken over rondkomen en alles daaromheen te voeren, zonder de nadruk te leggen op armoede of schulden. Dit moet het onderwerp minder beladen maken, aangezien financiële problemen iedereen kunnen treffen en schuld niet altijd eigen schuld is. Historie is er ook op beleidsgebied. In 2018 besloot de gemeente drie beleidsterreinen (inkomen, inkomensondersteuning en schulden) te bundelen tot één beleidsnota. Onder de naam 'Rondkomen met je Inkomen' werd deze in 2020 gepresenteerd en unaniem aangenomen door de gemeenteraad. Deze nota werd in een uitgebreid participatief proces ontwikkeld. In de ruime ontwikkeltijd praatten ruim 5.000 inwoners, ervaringsdeskundigen en partners mee over het beleid.

DE PARTNERS

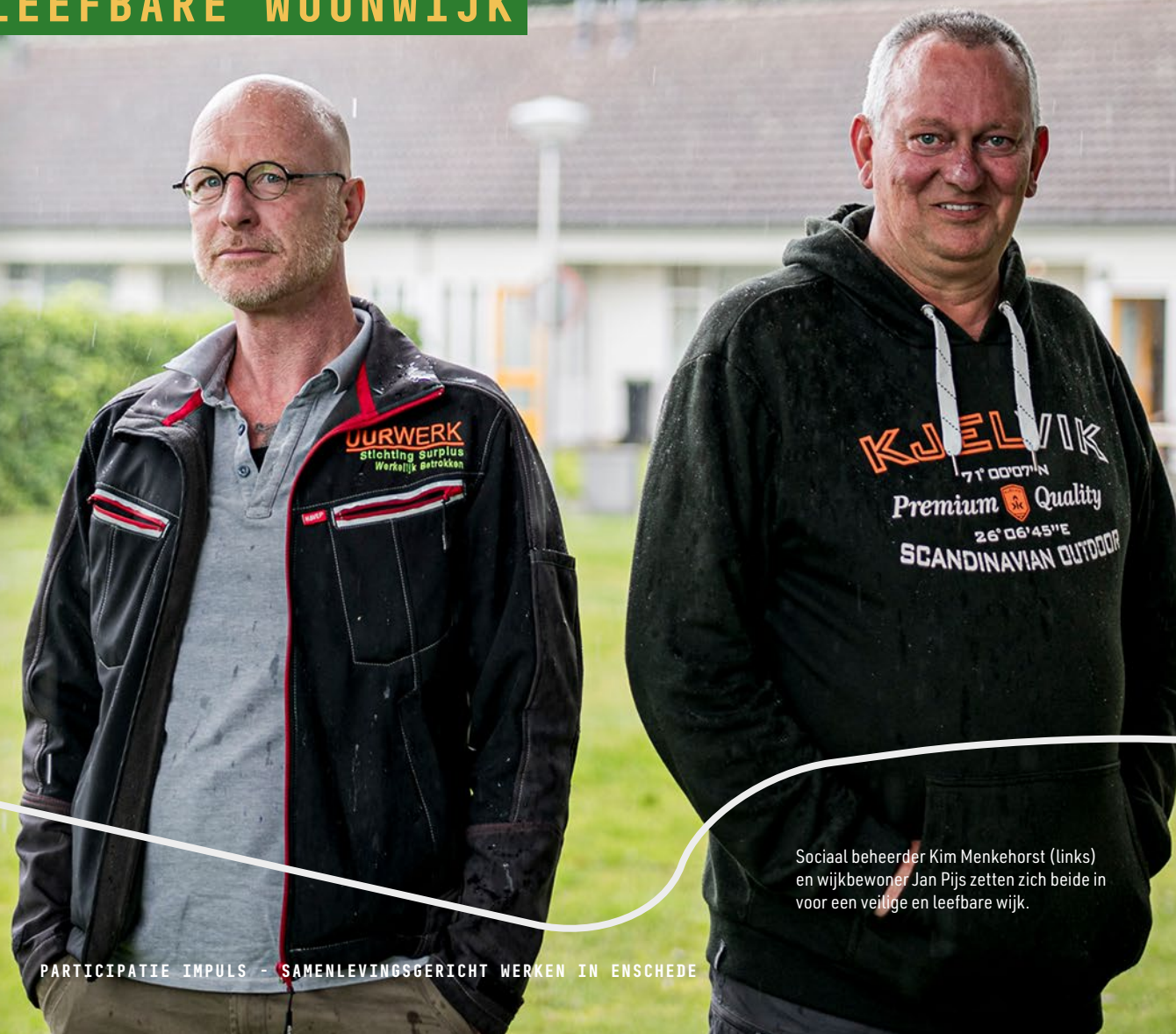
Het netwerk staat open voor iedereen die mee wil denken over het thema 'Rondkomen' en een sociaal veerkrachtig Enschede. De kernpartners bestaan uit organisaties als Stadsbank Oost Nederland, Stichting Leergeld, Fonds Bijzondere Noden, Stichting Present, Voedselbank Enschede Haaksbergen, Kledingbank, Meubeldepot, Resto van Harte, Stop Armoede 053, Diaconaal Platform en Stichting Sociaal Steunpunt. Ook andere partijen als de Wijkteams, Wijkwijzers, Stadsbank Oost Nederland, verschillende scholen, woningcorporaties, welzijnsorganisaties, de rechtbank en het ROZ zijn altijd aanwezig in het netwerk.

CASUS REDEMPTORISTENPARK

VAN ONRUST EN DRUGSOVERLAST NAAR EEN VEILIGE EN LEEFBARE WOONWIJK

In het Redemptoristenpark in het oostelijke deel van Enschede hebben betrokken bewoners samen met de gemeente, politie en andere instanties de handen ineengeslagen om de buurt veiliger en leefbaarder te maken. Door gerichte acties, zoals het sluiten van drugspanden en het inzetten van een sociaal beheerder, voelen inwoners zich weer veilig in hun eigen wijk. "Iedereen had het gevoel: er moet hier nu echt wat gebeuren."

Sociaal beheerder Kim Menkehorst (links) en wijkbewoner Jan Pijs zetten zich beide in voor een veilige en leefbare wijk.

VEEL DRUGSOVERLAST EN GEVOELENS VAN ONVEILIGHEID

Het is 2017 als bewoner Jan Pijs naar het Redemptoristenpark in Glanerbrug verhuist. "Het eerste jaar had ik spijt dat ik hier ben komen wonen", zegt hij. "Geluidsoverlast, drugsdealers, veel junks en de wijk lag er verpauperd bij. Het was niet best." Door de ligging van het Redemptoristenpark vlakbij de grens en de verschillen in het Nederlandse en Duitse drugsbeleid, trekt de wijk veel Duitse drugsverslaafden en dealers aan. "Ik dacht: verdorie, het is zo'n mooi stukje van Enschede om te wonen, ik ga er alles aan doen om te proberen dat de overlast vermindert. Mijn huis moet mijn veilige haven zijn."

**IEDEREEN HAD HET GEVOEL: ER MOET
HIER NU ECHT WAT GEBEUREN.**

Ilonka Benneker, adviseur veiligheid gemeente Enschede

OBSERVEREN EN RAPPORTEREN

Jan spreekt in de buurt dealers en drugsverslaafden aan en jaagt mensen die voor overlast zorgen weg. "Ik heb een militaire achtergrond, dus ik ben niet bang aangelegd, maar ik ben ook niet naïef." Daarom begint hij met het observeren en rapporteren van overlast, zodat de instanties een dossier op kunnen bouwen. "Als je als inwoner iets meldt en dat is gegrond en gedegen, dan sta je er niet alleen voor", heeft Jan Pijs de afgelopen jaren ervaren.

GEMEENTE EN PARTNERS WERKEN SAMEN

Dat het Redemptoristenpark een 'hotspot' is voor drugsgebruikers was bekend bij verschillende instanties. Woningcorporatie Domijn verhuurt op het park woningen en het

RIBW (Regionale Instelling voor Beschermd en Begeleid Wonen) begeleidt in deze buurt bewoners die langdurig psychiatrische problemen hebben. Ook de politie en de gemeente kennen de situatie. "Maar je kunt niet zomaar optreden of panden sluiten, daar moet een gegronde reden voor zijn", vertelt Ilonka Benneker, adviseur veiligheid bij de gemeente.

LUISTEREN NAAR INWONERS

Als de onrust in het Redemptoristenpark aanhoudt, besluiten betrokken partners in 2022 nauwer te gaan samenwerken. De inzet van politie wordt verhoogd en er wordt een caravan in de wijk gezet waar inwoners worden uitgenodigd om hun ervaringen en zorgen te delen. "De caravan was zichtbaar en veel mensen deelden hun verhaal. We hoorden vaak hetzelfde verhaal over de overlast door drugsdealers en drugsverslaafden. Maar het ging ook over plekken waar de verlichting slecht was, het verhuurbeleid van Domijn, jongeren die rondhangen. We hebben alles genoteerd en zijn toen met partners om tafel gegaan", vertelt Ilonka Benneker.

Bewoners gaan
in gesprek over
hun zorgen en
ervaringen.

Fotobron: Jenne Smit

SLUITING DRUGSPANDEN

In 2022 starten de partners met een zeswekelijks overleg met politie, gemeente, Domijn en RIBW. Al snel sluiten ook partijen als Alifa, Surplus en Liberein zich aan. Door de samenwerking met partners en de vele gesprekken met inwoners ontstaat er een goed beeld van wat er speelt en leeft in de wijk. Alle partners en de inwoners zijn het erover eens dat er ingrijpende veranderingen nodig zijn om het Redemptoristenpark veiliger en leefbaarder te maken. In 2023 blijft het niet alleen bij praten. Op last van de burgemeester worden twee drugspanden gesloten.

DUIDELIJKE TOEKOMSTVISIE

Ook komt er een duidelijke toekomstvisie voor de wijk. Het park moet een prettige en veilige woonlocatie worden waar 55 plussers voorrang krijgen. Een park waar mensen elkaar kennen, met elkaar in contact staan en waar de sociale cohesie groot is. Een park waarbij burgerparticipatie centraal staat en waar mensen zich veilig voelen.

SOCIAAL BEHEER IN DE WIJK

Om die doelstelling te bereiken, wordt ingezet op sociaal beheer. Vanaf 1 september 2023 werkt Kim Menkehorst vanuit de Stichting Surplus in de wijk. "Toen ik hier kwam waren de grootste boosdoeners vertrokken, maar veel mensen waren nog steeds huiverig en bang voor wat weer terug zou komen in de wijk." Als sociaal beheerder voert Kim met zeker 70 bewoners gesprekken over hun ervaringen, behoeften, maar praat ook breder over hoe het is om op het park te wonen. "Ik ben er als aanspreekpunt, om contact te maken met mensen, maar ook om praktische hulp te bieden waar dat kan. Zo hebben we al heel wat mensen geholpen met tuinwerkzaamheden die ze zelf niet meer konden doen."

“ALS JE ALS INWONER IETS MELDT EN DAT IS GEGROND EN GEDEGEN, DAN STA JE ER NIET ALLEEN VOOR.

Jan Pijs - bewoner Redemptoristenpark

KLEINSCHALIGHEID EN MAATWERK ALS LES

Twee jaar later is de rust teruggekeerd in het Redemptoristenpark. Bewoners geven aan dat ze zich veiliger voelen en waarderen het dat er naar ze geluisterd is. Het succes van de aanpak schuilt volgens Ilonka Benneker in de kleinschalige aanpak waardoor er ruimte is voor maatwerk. "Ga met

mensen in gesprek en begin klein. Dat kan niet met heel Enschede tegelijkertijd, of met 30.000 mensen. Maar als je klein begint, kun je maatwerk leveren en snel resultaten boeken. Dat hebben we gezien in deze wijk." Ook de samenwerking met inwoners en andere partners was een succesfactor. "Iedereen had het gevoel: er moet hier nu echt wat gebeuren."

KENNISSESSIES SOCIAL DESIGN

WAT WE ALS GEMEENTE

KUNNEN LEREN VAN

BOL.COM EN COOLBLUE

Hoe ga je als gemeente om met complexe maatschappelijke vraagstukken? Het participatieteam van de gemeente Enschede organiseerde twee inspiratiesessies en twee werksessies Social Design. Meer dan 65 collega's maakten kennis met deze methodiek en er kwamen 30 complexe vraagstukken op tafel. De uitdaging: op een andere, creatieve manier naar je eigen werk kijken. "Want we kunnen ons frustreren over van alles, maar in frustratie zit geen creatieve ruimte", volgens social design consultant Fides Lapaire.

WAT IS SOCIAL DESIGN?

Social design draait om het centraal stellen van de behoeften en ervaringen van inwoners bij het oplossen van taaie en complexe vraagstukken. Als je er maar niet uitkomt vanuit je bekende manier van denken, dan kan een social design je nieuwe perspectieven bieden om de noot te kraken. Social designer Fides Lapidaire van Twynstra Gudde begeleidde de sessies voor de gemeente Enschede en omschrijft social design als 'de samensmelting van de regelwereld en de onregelwereld'. "Er moeten een heleboel dingen écht anders, maar we zijn als mensen en als samenleving zo geconditioneerd om vanuit bepaalde kokers te kijken. We hebben een vrij cognitieve inslag met z'n allen. Daarom hebben we ook ontregelaars nodig die goede vragen kunnen stellen die nodig zijn om de toekomst tastbaar, inzichtelijk en beleefbaar te maken", vertelde Fides. "Social design is een methodisch onderbouwde werkwijze die de ontregelaars koppelt aan de regelaars, zodat we elkaar gaan versterken."

30 COMPLEXE VRAAGSTUKKEN INGEDIEND DOOR COLLEGA'S

Tijdens de sessies verzamelden de aanwezige collega's van de gemeente Enschede in totaal 30 complexe vraagstukken om mee aan de slag te gaan met Social Design. De vraagstukken varieerden van afval tot de energietransitie en de kloof tussen inwoners en de overheid. Uit deze vraagstukken zijn vervolgens twee vraagstukken geselecteerd die een voucher kregen om hun vraagstuk te laten uitwerken met Social Design. In oktober ging Fides samen met de collega's van het participatieteam aan de slag met de 'winnende vraagstukken'. Deze gingen over het verduurzamen van woningen in de Hanenberglanden en het doorschuiven van mensen met een multiproblematiek van het kastje naar de muur.

”

ER MOETEN EEN HELEBOEL
DINGEN ÉCHT ANDERS, MAAR WE
ZIJN ALS MENSEN EN ALS SAMEN-
LEVING ZO GECONDITIONEERD
OM VANUIT BEPAALDE KOKERS
TE KIJKEN.

Fides Lapidaire - Twynstra Gudde

Fides Lapidaire

30

COMPLEXE
VRAAGSTUKKEN
KWAMEN ER
TIJDENS DE SESSIES
OP TAFEL

KIJKEN DOOR LENS VAN COOLBLUE EN BOL.COM

De gemeente voert een duurzaamheidsproject uit in de wijk Hanenberglanden, en wil daarmee zo veel mogelijk huizenbezitters hun woning laten isoleren. Ondanks het aantrekkelijke aanbod voor bewoners om hun huizen te verduurzamen, bleef de respons laag. Tijdens de sessie werd duidelijk dat het niet aan het aanbod zelf lag, maar aan de manier waarop het werd gepresenteerd. Fides stelde voor om de aanpak van commerciële bedrijven, zoals Albert Heijn of Kruidvat te bestuderen met hun marketingacties; hoe weten zij hun klanten te verleiden om producten bij hun te kopen? In de casus multiproblematiek werd de link gelegd met de werkwijze van Bol.com en Coolblue. Deze bedrijven zijn meesters in logistieke processen en precies dat kon de gemeente helpen om meer rust te brengen in het onderbrengen van inwoners met multiproblematiek. "Het was leerzaam om door de lens van organisaties als Bol.com, Cool Blue, Albert Heijn en Kruidvat te kijken naar de manier waarop zij diensten leveren aan klanten. We kunnen veel leren van de logistiek- en marketingwereld, want onze rol als gemeente is aan het veranderen en we hebben die skills niet automatisch in huis", vertelt Louise Aangeenbrug van het participatieteam van de gemeente Enschede.

OOK EEN COMPLEX VRAAGSTUK?

Volgens Louise kijken de deelnemers positief terug op de kennissessies en werksessies. "Verschillende collega's zien de methode als kansrijk voor de gemeente en zijn zeker geholpen met hun vraagstuk in de deelsessies." Het participatieteam wil social design verder blijven onderzoeken en toepassen.

Heb je een complex vraagstuk en ben je benieuwd of de methodiek Social Design daarbij kan helpen? Neem dan contact op met Louise (a.aangeenbrug@enschede.nl) of Maartje (m.visschedijk@enschede.nl) van het participatieteam.

JONGERENPARTICIPATIE

JONGEREN DENKEN MEE OVER PREVENTIEF BELEID JEUGDZORG

In Enschede maakt één op de zes jongeren (tot 18 jaar) gebruik van jeugdzorg. Dat aantal stijgt. Wat hebben jongeren nodig om goed in hun vel te zitten? Die vraag legden we als gemeente voor aan 40 vmbo-leerlingen uit klas 2 en 3 van het Stedelijk Alpha in Enschede. De antwoorden en adviezen van jongeren zijn gebruikt bij het nemen van maatregelen om toenemende vraag en oplopende kosten van jeugdzorg te beperken.

JONGERENPARTICIPATIE BELANGRIJK SPEERPUNT

In de gemeente Enschede is jongerenparticipatie een belangrijk speerpunt. Dankzij het project JONG053 betrekken we steeds vaker en bewuster jongeren bij het ontwikkelen van beleid. Voor de vraag wat jongeren nodig hebben om goed in hun vel te zitten, werkten we als gemeente samen met Speaking Minds. Een project van kinderrechtenorganisatie Save the Children. Met deze initiatieven, waarin jongeren actief meedenken over beleid, hoopt de gemeente dichterbij de behoeften van de jeugd te komen. "Ook tijdens dit project hebben we gezien hoe waardevol het is om het perspectief van jongeren mee te nemen bij vraagstukken die hen zo direct raken. Jongeren weten zelf vaak heel goed wat ze nodig hebben om zich goed te voelen en willen graag meedenken", weet Zarina Dihal-Chedi, beleidsadviseur en projectleider jongerenparticipatie. "Door echt in gesprek te gaan en hen een stem te geven, ontdekken we niet alleen praktische ideeën, maar zien we ook dat ze het leuk vinden om bij te dragen. Het maakt beleid sterker en beter afgestemd op hun behoeften."

VEEL BEHOEFTE EN IDEEËN BIJ JONGEREN

De vmbo-leerlingen uit klas 2 en 3 hebben inderdaad een duidelijk beeld van wat hen kan helpen om zich minder eenzaam te voelen en nieuwe vrienden te maken: meer (sport-)activiteiten speciaal voor jongeren, maar ook meer bekendheid van de sporten die er in Enschede al te doen zijn. Ze bedachten ideeën voor een gemeentelijke sportapp waarin alle sportverenigingen te vinden zijn, en ze zien veel in het organiseren van open dagen bij sportclubs om zo makkelijker te ontdekken welke sport bij hen past. Daarnaast is er behoefte aan ondersteuning op school. De jongeren zouden graag een 'schoolcoach' hebben die hen helpt bij het opbouwen van zelfvertrouwen, of een 'online-buddy' via een app. Ook hebben ze creatieve ideeën voor rustgevende ruimtes op school, zoals 'emoji-kamers' waar ze zich even kunnen terugtrekken, en 'moodrooms' met verschillende activiteiten: van gamen en muziek maken tot tekenen en ontspannen met huisdieren. Vooral in stressvolle situaties willen ze leren hun emoties beter te beheersen.

DE ADVIEZEN DIE WE VAN DE JONGEREN HEBBEN GEKREGEN, HEBBEN ONS ZEKER VERDER GEHOLPEN.

Linda Kuiper, beleidsadviseur jongerenparticipatie.

JONGEREN VOELEN ZICH GEHOORD

De jongeren presenteerden in hun april hun plannen. "Het was ontzettend leuk om de ideeën van jongeren te horen. Ook vond ik het als sportambtenaar natuurlijk heel tof om te merken dat sporten ook door jongeren als zo waardevol gezien wordt", zegt Joanke van Helden, beleidsmedewerker sport en gezondheid. In juni keerde Joanke samen beleidsadviseur Linda Kuiper (jeugd) terug naar de school om te laten zien wat ze met de adviezen van de jongeren willen. Dit gebaar werd door de jongeren gewaardeerd, en ze voelden zich gehoord en serieus genomen. "Dit gaat sneller dan ik had verwacht", zei één van de leerlingen. "Jullie hebben goed naar ons geluisterd." Eén van de jongeren reageerde met de opmerking: "Jullie zijn goed bezig met onze adviezen en dat vind ik fijn, want dan voel ik me gewaardeerd" Linda kijkt terug op 'een heel waardevol traject'. "We zien natuurlijk het liefst dat jongeren gezond en veilig opgroeien zonder dat ze daar professionele ondersteuning bij nodig hebben", zegt Linda. "Als het mogelijk is, willen we voorkomen dat inzet van jeugdhulp nodig is. Het onderzoeken en het bepalen wat hier voor nodig is, kan in onze beleving alleen maar gebeuren door ook jongeren hierop te bevragen. We doen het tenslotte voor hen. De adviezen die we van de jongeren hebben gekregen, hebben ons zeker verder geholpen." Ook de jongeren van JONG053 hebben niet stil gezeten en zijn aan de slag gegaan met de ideeën en behoeften. Samen met Sportaal zijn ze gestart om verschillende sporten onder de aandacht te brengen bij jongeren in Enschede via Instagram.

OOK JONGEREN MEE LATEN DENKEN OVER BELEID?

Wil jij ook dat jongeren meedenken over je beleid of vraagstuk? Binnen de gemeente Enschede kennen we de projectgroep JONG053, deze groep bestaande uit jongeren kan jou helpen om jongeren te bereiken en betrekken.

Heb je een vraag of wil je eens van gedachten wisselen over jongerenparticipatie?

Neem dan contact op via jong053@enschede.nl

”JULLIE HEBBEN GOED
NAAR ONS GELUISTERD.

Jongere deelnemer Speaking Minds

CASUS AANPAK BINNENSTAD

SAMEN WERKEN AAN EEN VEILIGE BINNENSTAD

Straatintimidatie, drugsoverlast, steekincidenten. Bezoekers, bewoners en ondernemers in de binnenstad voelen zich lange tijd onveilig. De gemeente zet vanaf 2020 stevig in op het verbeteren van de veiligheid. Daarbij zijn drie principes leidend: korte lijnen, noaberschap en dichtbij zijn. Vier jaar later is er een vast wijkpunt aan de Heurne en de top 40 van overlastgevers is teruggedrongen naar 15 overlastgevers.

Van links naar rechts:
Bastian Drees (gemeente Enschede),
Petra Westendorp (Heel Bijzonder) en
Esmé Sassen (Brasserie Willemientje)
bij het nieuwe wijkpunt aan de Heurne.

Bastian Drees

VASTE FUNCTIONARIS

In 2020 gaat Bastian Drees aan de slag als verbindingsambtenaar veiligheid met als taak: de veiligheid verbeteren in de binnenstad. "Er leefde een enorm gevoel van onveiligheid, maar ook het gevoel niet begrepen en gehoord te worden door instanties, zoals de gemeente en de politie. Het vertrouwen daalde, mensen belden niet meer. Er gebeurde ook echt wat in die periode", zegt Bastian Drees.

"Straatintimidatie door grote groepen dealers en gebruikers. Er was een aantal steekincidenten. Dat ging altijd tussen dealers en gebruikers, willekeurige voorbijgangers worden daar vrijwel nooit de dupe van. Maar als er een groep van 25 mannen staat die aan het dealen zijn en mensen intimideren, dan voel je je niet veilig."

Esmé Sassen

Petra Westendorp

”IK BEN REGELMATIG NAAR DE CARAVAN TOEGELOPEN ALS IK DACHT: DIT GAAT NIET GOED.

HEFTIGE PERIODE VOOR BEWONERS EN ONDERNEMERS

Esmé Sassen, eigenaresse van Brasserie Willemientje en Petra Westendorp van Heel Bijzonder hebben in die tijd veel gezien en meegemaakt. "Er stond een grote groep mannen bij de Irenepromenade, er werd openlijk gedeald. Ze kijken je gewoon recht aan en geven vervolgens de drugs gewoon aan hun klandizie. Er was in die tijd best wel wat strijd in die groep. Ik doe boodschappen bij de Jumbo en op sommige momenten heb ik weleens gedacht: als er nu iets uitbreekt, sta ik er middenin. vertelt Esmé Sassen. "En die steekpartijen, ja, als je er zo aan terugdenkt, dan is er wel wat gebeurd hier, dat was behoorlijk heftig."

Ook Petra Westendorp, directeur van Heel Bijzonder, heeft het als een heftige periode ervaren. "Ik werk met mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, een kwetsbare doelgroep, die durfde ik niet meer alleen naar de Jumbo te laten gaan. Dat was niet grappig, die periode", zegt ze.

PERSOONSGERICHTE AANPAK EN EXTRA CAMERATOEZICHT

Er volgt een persoonsgerichte aanpak, waarbij de gemeente samen met de politie een top 40 van overlastgevers opstelt. “Die top 40 zijn we gaan volgen om een dossier op te bouwen en te kijken of we een gebiedsverbod op konden leggen.” Verder zijn politie, stadstoezicht en particuliere beveiligers meer en zichtbaarder aanwezig. Het cameratoezicht wordt uitgebreid en er komt een caravan die werkt als een mobiel wijkpunt, zodat mensen terecht kunnen met meldingen en vragen. “Ik ben regelmatig naar die caravan toe gelopen als ik dacht: het gaat hier niet goed”, zegt Petra. De caravan is inmiddels Wijkpunt 32, een vast wijkpunt voor de komende vijf jaar. Zodat de gemeente letterlijk in het hart zit waar de problematiek zich afspeelt. “We zijn begonnen met een top 40 van overlastgevers en we zitten nu op een top 15. Dat zie je ook terug op de straat. De overlast neemt af”, zegt Bastian Drees.

”
UITEINDELIJK GAAN
VEILIGHEID EN LEEFBAARHEID
ALTIJD OM MENSELIJK CONTACT.

Bastian Drees, verbindingssambtenaar veiligheid

STADSGESPREK MET 80 BETROKKENEN

Belangrijk is ook het gesprek met de stad en het betrekken van inwoners, ondernemers en andere instanties die een rol spelen in de veiligheid en leefbaarheid van de binnenstad. Om dit stadsgesprek te voeren, wordt gekozen voor de werkmethode Future Search. In november 2022 gaan 70 betrokkenen drie dagen met elkaar aan het werk om te kijken naar het verleden, het heden en de toekomst van de Enschedese binnenstad. Daar komen 10 actieplannen uit voort. “Maar vooral de drie principes zijn tot op de dag van vandaag leidend: korte lijntjes, noaberschap en dichtbij zijn. Want uiteindelijk gaan veiligheid en leefbaarheid altijd om menselijk contact”, zegt Bastian Drees. “En onze aanpak is niet alleen persoonsgericht, het is ook een doelgroepgerichte aanpak en een omgevingsaanpak. Als je op die drie punten iemand hebt die het mandaat heeft om iets te doen, kun je bergen verzetten.”

STRUCTURELE AANDACHT VOOR VEILIGHEID

Petra en Esmé zijn blij met de verbeteringen. En met het feit dat er meer contact en wederzijds begrip is ontstaan tussen de partijen in de binnenstad. “We hadden een veiligheidsapp met de politie erbij in, die wordt nu bijna niet meer gebruikt. Daarin hebben we destijds melding op melding op melding gedaan. Het is echt een stuk beter geworden. Maar er zijn nog steeds veel aandachtspunten.” Dat is ook de reden waarom Wijkpunt 32 de komende vijf jaar zeker open blijft. Bastian Drees: “We willen dichtbij zijn, aanwezig zijn en de korte lijntjes en het noaberschap behouden. Want we hebben veel bereikt, maar ook nog veel te doen.” En dat kan niet zonder participatie en samenwerking. “We participeren met deze aanpak iedere dag.”

LESSEN UIT DE PRAKTIJK

FUTURE SEARCH: EEN STADSGESPREK VAN DRIE DAGEN

Met een groep van 70 mensen is in november 2022 in de Grolsch Veste de 'Future Search Binnenstad Enschede' gehouden. Een stadsgesprek over 'samen werken aan de veiligheid en leefbaarheid van morgen'. De Future Search levert niet alleen tien concrete actieplannen op, de methodiek legt ook een stevige basis voor een breed gedragen toekomstvisie over veiligheid en leefbaarheid in de Enschedese binnenstad. "Als de gemeente deze verbinding niet had gezocht, dan was er geen regie geweest op dit vraagstuk", denkt verbindingssambtenaar Bastian Drees.

ACHT GROEPEN VAN BETROKKENEN

Voorwaarde om de methodiek van Future Search goed tot zijn recht te laten komen is om 'het hele systeem' uit te nodigen. Dat betekent een goede dwarsdoorsnede van alle partijen die een belang hebben bij de uitkomst, mensen met autoriteit, middelen, expertise, informatie en noodzaak. In totaal schuiven er bij de Future Search Binnenstad Enschede 70 betrokkenen aan, zoals bewoners, ondernemers, ambtenaren, politie en brandweer, sociale partners, maar ook bestuurders en raadsleden. In totaal zijn er acht groepen die met het vraagstuk aan de slag gaan.

FOCUS OP VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST

De driedaagse begint op woensdagavond 9 november 2022, waarbij er niet alleen gekeken wordt naar de toekomst, maar eerst gekeken wordt naar het verleden. "Zo voorkwamen we dat we niet alleen op incidenten gingen reageren, we gingen terug naar het verleden: hoe komt dit nou? Waar komt dit vandaan?", vertelt Bastian Drees, die als

” WE WILLEN ECHT AANWEZIG ZIJN. DAT ZIJN WEL ECHT DE PILAREN WAAROP WE DINGEN BOUWEN VANUIT DE BINNENSTAD.

verbindingssambtenaar veiligheid betrokken was bij de Future Search. "Het ging over alle thema's van veiligheid tot leefbaarheid. Eén van de thema's ging over passende woonvormen. Hebben we als gemeente wel als passende woonvormen voor de gebruikers op straat, of de dak- en thuislozen? Een heel belangrijk en groot thema. Dat is uiteindelijk één van de actieplannen geworden. Maar onze input vanuit veiligheid is nu gewaarborgd omdat we hierover een klankbordgroep hebben opgericht, dat valt nu onder het fysieke domein. Daarin zitten mensen van veiligheid, procesmanagement, maar ook woningcorporatie Domijn. Maar er zit ook een raadslid bij. Dat zegt iets over de gezamenlijke aanpak en de gedragenheid van zo'n actieplan."

OPBRENGST: LEIDENDE PRINCIPES EN ACTIEPLANNEN

Er komen uiteindelijk 10 actieplannen uit de Future Search. Het Wijkpunt 32 is daar een voorbeeld van. Maar ook het idee om studenten van Saxion te betrekken bij het continu meten en onderzoeken van de veiligheid in de binnenstad. "Uit de Future Search zijn actieplannen gekomen, maar er zijn ook leidende principes uitgekomen. Bij alles wat we doen, zeggen we: waar zijn de korte lijntjes, waar is het noaberschap, waar is gezamenlijkheid, waar is het fysieke contact hierin?" Het mooie is volgens Bastian Drees dat je samen met een groep betrokkenen niet alleen oplossingen verkent, maar dat je je als deelnemer ook committeert aan een actieplan en daarmee aan de slag gaat.

GELEERDE LESSEN

De Future Search levert inzicht en begrip op over de uitdagingen en oplossingen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Er is tijd om dieper in de materie te duiken en er is tijd om elkaar beter te leren kennen. Volgens Bastian Drees is het tot op de dag van vandaag waardevol omdat er een gezamenlijk toekomstbeeld en korte lijnen zijn ontstaan, waardoor het de afgelopen twee jaar steeds makkelijker is geworden om elkaar te vinden en samen te werken. "Als de gemeente deze verbinding niet had gezocht, dan was er geen regie geweest op dit vraagstuk", denkt de verbindingssambtenaar.

WAARDEVOLLE DRIE DAGEN

Petra Westendorp, directeur van Heel Bijzonder, een lunchroom, winkel en dagbesteding voor mensen met een afstand tot arbeidsmarkt, deed ook mee aan de Future Search. "Ik vond de drie dagen heel waardevol en ik zie nu ook echt dingen terug in de stad waar aan gewerkt wordt. Dat is echt tof. Wat ik jammer vond is dat er zo weinig ondernemers waren."

AANDACHTSPUNTEN

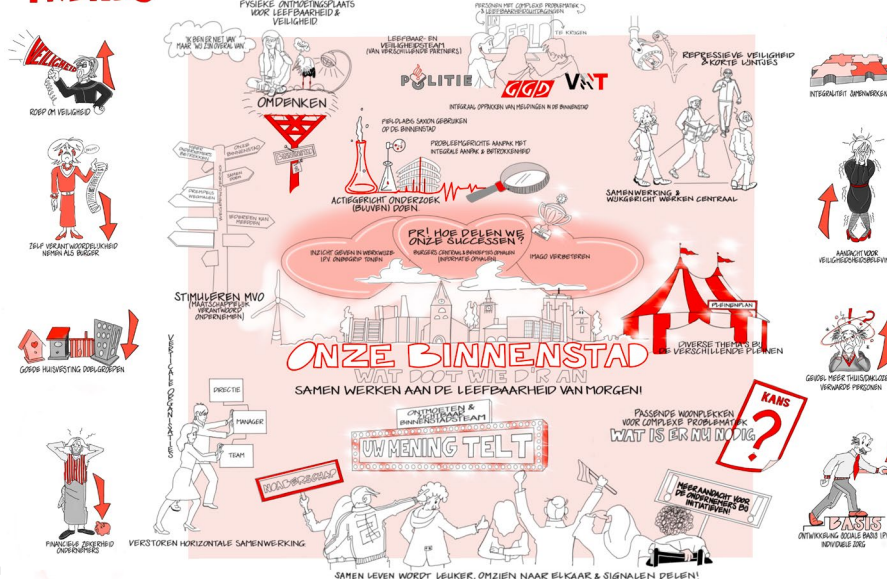
Dat is ook meteen een punt van aandacht bij deze methodiek. Niet iedere uitgenodigde deelnemer kan of wil drie dagen vrijmaken om aan een Future Search deel te nemen. "Het is een avondprogramma en vervolgens twee hele dagen, het is heel lastig om daar commitment op te krijgen", is ook de ervaring van Bastian. "Maar we wisten dat een middagje met 80 mensen ook niet zou werken om echt tot de kern te komen. Dus we dachten: we doen het gewoon met de mensen die zich hieraan willen committeren en daarmee gaan we de Future Search doen."

"IK VOND DE DRIE DAGEN HEEL WAARDEVOL EN IK ZIE NU OOK ECHT DINGEN TERUG IN DE STAD WAAR AAN GEWERKT WORDT. DAT IS ECHT TOF."

-Petra Westendorp, directeur Heel Bijzonder en deelnemer Future Search

Twee jaar later hebben de drie dagen in 2022 nog steeds hun waarde onder de deelnemers die aanwezig waren. "Maar na twee jaar merken we ook dat er veel verloop is bij organisaties. De uitdaging blijft om mensen die er niet bij waren, mee te nemen. Je moet het verhaal over de Future Search vertellen en je moet ze uitleggen waarom het zo belangrijk is. Dat doen we nu op de netwerkbijeenkomsten Future Search."

TRENDS

MAATSCHAPPELIJKE INITIATIEVEN

DE IDEEËNMAKELAAR: NOOIT MEER VAN HET KASTJE NAAR DE MUUR

Stel, je hebt als inwoner van Enschede een geweldig idee. Je bent enthousiast en klaar om het te delen met de gemeente. Maar wie moet je hebben? Hoe kom je in contact met iemand die jouw idee verder kan brengen? Ideeënmakelaar Kiona Grotenhuis voorkomt dat initiatiefnemers verdwalen in een doolhof van afdelingen en regels. "Ik help mensen om hun idee op de juiste plek binnen de gemeente te krijgen."

WAAROM EEN IDEEËNMAKELAAR?

Kiona Grotenhuis is dit jaar aan de slag gegaan als ideeënmakelaar voor de gemeente Enschede. Haar rol: goede ideeën en maatschappelijke initiatieven vlot en zonder gedoe een kans geven. "Met de ideeënmakelaar willen we ervoor zorgen dat inwoners niet van het kastje naar de muur worden gestuurd", vertelt Kiona. "We hoorden nog te vaak dat mooie initiatieven vastliepen. Inwoners of organisaties wisten niet wie ze binnen de gemeente moesten aanspreken, en ambtenaren wisten niet wie de verantwoordelijkheid had. Het gevolg? Frustratie aan beide kanten, en goede ideeën die niet verder kwamen dan de spreekwoordelijke tekentafel." Het tweejarige experiment met de rol van ideeënmakelaar is één van de instrumenten die we uittesten binnen een nieuwe werkwijze die de energie in de stad wil benutten bij het werken aan maatschappelijke opgaven.

WAT DOET DE IDEEËNMAKELAAR PRECIES?

Kiona is het eerste aanspreekpunt voor iedereen die een idee heeft. Ze zorgt ervoor dat het idee meteen op de goede plek belandt binnen de gemeente. "Mijn rol is om een vangnet te zijn", legt ze uit. "Vooral voor initiatieven die net iets ingewikkelder zijn dan wat een wijkbudget kan ondersteunen of waarbij meerdere domeinen en afdelingen betrokken zouden moeten worden." Kiona is er om snel te schakelen, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie en tussen verschillende domeinen en afdelingen. "Ik pak het idee vast en ik houd het vast tot we weten of we iets met het idee kunnen en willen."

Het Huis van Verhalen is een maatschappelijk initiatief, een ontmoetingsplek in de Enschedese wijk Roombeek waar ontmoeting centraal staat.

” IK PAK HET IDEE VAST EN IK HOUD HET VAST.

Dat betekent volgens Kiona niet dat we ieder idee kunnen ondersteunen. "Soms moeten we als gemeente om welke reden dan ook nee verkopen. Juist dan is het belangrijk dat we dat besluit goed onderbouwen en motiveren." Voor grotere of complexere initiatieven wordt geëxperimenteerd met de waardendriehoek. Dit is een speciale wegingsmethodiek om snel te bekijken wat de waarde van een initiatief is en hoe het ondersteund kan worden. "Het helpt ons om snel te beoordelen of een idee kans van slagen heeft en welke stappen we kunnen zetten." Kiona merkt dat initiatiefnemers vooral de snelheid en duidelijkheid waarderen. "Mensen voelen zich gehoord, zelfs als hun idee uiteindelijk niet haalbaar is. Ze krijgen snel antwoord en we onderbouwen onze keuzes, zodat iedereen weet waar ze aan toe zijn."

DE GEMEENTE ALS PARTNER, NIET ALS OBSTAKEL

De ideeënmakelaar is een antwoord op de behoefte van de gemeente om een betere partner te zijn voor haar inwoners. Uit een eerder onderzoek bleek dat er wel dertig verschillende werkprocessen waren voor initiatieven, die vaak prima lopen, maar wanneer een idee nèt niet helemaal past binnen zo'n werkproces bestaat het risico dat het idee op de ambtelijke rotonde belandt. "Met de ideeënmakelaar willen we het rondjes draaien tegengaan en zorgen dat inwoners duidelijk weten wat ze van ons kunnen verwachten", zegt Kiona. Het nieuwe proces betekent dat er één centrale verzamelplek is voor alle initiatieven. Iedereen kan bij Kiona terecht, die dan checkt of het idee al bekend is en wie het het beste op kan pakken. Het is een efficiënte manier van werken die ervoor zorgt dat er geen initiatieven meer verloren gaan. "Met de komst van het nieuwe platform [jijmaaktenschede.nl](https://www.jijmaaktenschede.nl) liggen er kansen om ideeën meer te stroomlijnen, met een duidelijk proces daarachter. In de twee jaar durende pilot met de rol van ideeënmakelaar zou dat een mooi volgend experiment zijn."

MENSEN VOELEN ZICH
GEHOORD, ZELFS ALS
HUN IDEE UITEINDELIJK
NIET HAALBAAR IS.

Kiona Grotenhuis

Word jij als medewerker van de gemeente Enschede benaderd met een idee of maatschappelijk initiatief en vraag je je af waar dat thuishoort in de organisatie? Neem dan contact op met ideeënmakelaar Kiona Grotenhuis (k.grotenhuis@enschede.nl).

ACTIEPLAN

SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN IN ENSCHEDÉ 2022-2025

Een impuls voor samenlevingsgericht werken door participatie

WAAROM?

De samenleving verandert snel. Daarmee verandert ook de relatie tussen gemeente en inwoners. Inwoners willen meer directe invloed en serieus genomen worden. We willen de betrokkenheid en invloed van inwoners bij maatschappelijke vraagstukken vergroten. Door inwoners bij vraagstukken in de stad te betrekken én ruimte te bieden voor initiatieven uit de samenleving brengen we energie in de stad en versterken we de lokale democratie. Inwoners zijn en voelen zich meer betrokken.

WAT?

Het actieplan heeft een doorlooptijd van 4 jaar. De focus ligt op experimenteren, leren en bijsturen. Daarbij zetten we in op 4 speerpunten.

De vier speerpunten zijn:

- **Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden**
→ meer inwoners praten mee

- **Participatieteam organiseren**
→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

- **Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen**
→ digitaal én fysiek

- **Leercyclus inrichten**
→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

TERUGBLIK 2024

▪ Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden → meer inwoners praten mee

Naast wijk- en dorpsraden ook andere vormen van vertegenwoordiging

Het participatieteam heeft bij verschillende trajecten geadviseerd over inzet van methoden zoals:

- Deep Democracy
- Social design
- Werken met burgerberaden en adviesraden

Regeling wijkorganen herijken

Stadsdeelmanagement bespreekt eind 2024 met wijkraden en ambtenaren de nieuwe samenwerkingsvorm. In Q1 2025 volgt hiervan een verslag. De nieuwe werkwijze is de standaard in de stadsdelen.

Verordening wijkbudgetten herijken

In 2024 is door stadsdeelmanagement ingezet op het helder krijgen van de juridische kaders voor de nieuwe subsidieverordening. Dit kostte meer tijd dan verwacht. De nieuwe richting wordt nu besproken met de wijkorganen. Met raadpleging van de wijkorganen wordt een nieuwe verordening en een uitvoeringsplan gemaakt.

Een impuls voor jongerenparticipatie overheidsparticipatie en maatschappelijke initiatieven

We hebben de waarderingsdriehoek van het IPW als werkwijze getest voor het beoordelen van maatschappelijke initiatieven. Daarbij is een ideeënmakelaar ingezet als het aanspreekpunt voor accounthouders die een initiatief verder willen brengen binnen de gemeentelijke organisatie. De werkwijze en persoonlijke benadering worden erg gewaardeerd. We kijken waar de waarderingsdriehoek een plek kan krijgen in de organisatie als hulpmiddel voor integrale afweging.

Een impuls voor jongerenparticipatie

Het team #jong053praatmee heeft het afgelopen jaar ingezet op zichtbaarheid via events, burgerschapslessen en via social media om zo jongerenparticipatie onder de aandacht te brengen. Ook is er voor twee jaar extra financiering gekomen om het team en de samenwerking met scholen en jongeren verder uit te bouwen en definitief een plek te geven in de organisatie.

▪ Participatieteam organiseren

→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

Doe-kracht via een participatieteam

Het team is ingezet bij verschillende participatievragen zoals:

- Nieuw beleid voor regels bomenbescherming
- Nieuw integraal veiligheidsplan
- Visie verder vergroenen van Enschedese parken
- Participatieproces vernieuwing Stationsomgeving en Van Heekplein
- Omgevingscommunicatie Verkeersplan Noordwest Enschede
- Omgevingscommunicatie bij gebiedsontwikkeling Cromhoff
- Participatieaanpak bij ambitiedocument Sociale Basis
- Participatieadvies bij gebiedsaanpak landelijk gebied
- Advies omgevingscommunicatie Hanenberglanden
- Participatieaanpak bij warmtetransitie
- Actualisatie woonvisie
- Vergroening winkelcentrum Tweekelerveld
- Participatie bij nieuwe bedrijventerreinen
- Participatieaanpak bij nieuw buurtcentrum Kompas
- Inzet en ondersteuning van het programmeer team gebiedsgericht werken.

Een vaste werkwijze voor participatie

We evalueren de participatieverordening. Daarvoor doen we deskresearch en peilen we raadsleden, college, ambtenaren en inwoners. We maken daarbij gebruik van een nieuwe onderzoekstool: Sprockler Hiermee kunnen we evalueren maar ook behoeftenonderzoek doen en belangen in kaart brengen

Met input van collega's en aan de hand van praktijkvoorbeelden verbeteren we de werkwijze Relevant Gesprek. We werken aan een basis checklist die houvast biedt en die te gebruiken is bij eenvoudige participatievraagstukken.

▪ Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen → digitaal én fysiek

Online participatie

We hebben het online platform Stem van Enschede verhuisd naar het flexibelere en veelzijdigere systeem Open Stad. In Open Stad werken 30 Nederlandse gemeenten samen. Het platform maakt deel uit van het nieuwe merk: Jij maakt Enschede. Met Jij maakt Enschede brengen we losse participatieprojecten, diensten en initiatieven zichtbaar en logisch bij elkaar. Het online platform is de centrale communicatiehub. Het voorziet in een duidelijk en herkenbaar platform voor alle participatieprojecten in Enschede.

Onder de vlag van Jij maakt Enschede kan nu online geparticipeerd worden over de volgende projecten:

- Groenblauw 't Zwik
- Groenblauw Glanerbrug
- Groenblauw Stadsveld
- 7522 in beweging (Walhof-Roessingh en Bolhaar)

Daarnaast is Jij maakt Enschede het platform voor:

- Makelpunt
- Wijkbudget (voorheen Jij maakt de buurt)
- Direct Duidelijk

We hebben afgelopen jaar in Enschede Zuid budget voor het stadsdeel uitgegeven via het online platform. Tientallen inwoners dienden ideeën in en honderden inwoners stemden op de beste ideeën.

Daarbij werd door de Universiteit Twente onderzoek gedaan naar de invloed van participatie op het vertrouwen in de gemeente. Het onderzoek is afgerond en draagt via het Redress-consortium bij aan de Nationale Wetenschapsagenda. De landelijke uitkomsten volgen in 2025.

Nieuwe werkmethoden organiseren

Samen met het designlab van de UT is in april een sessie georganiseerd over participatie en de geleerde lessen uit evaluaties van participatieprocessen. Resultaat was een idee voor samenwerking tussen gemeente en designlab, waarbij inwoners, wetenschap en overheid in de vorm van een stadswerkplaats co-creëren. UT en concernstaf gemeente werken de samenwerking verder uit.

We organiseerden 2 kennissessies over social design. Deze sessies zijn bezocht door ongeveer 70 collega's.

Als vervolg op de kennissessie hebben we op 4 casussen met opdrachtgevers en opdrachtnemers een verdieping gefaciliteerd, waarbij nog beter ervaren kon worden hoe social design kan worden toegepast in de praktijk. De feedback is positief. Social design brengt beweging in complexe vraagstukken.

▪ Leercyclus inrichten

→ Leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

Leren van participatietrajecten

We hebben kennissessies en intervisie gehouden waaronder:

- Workshop persona's bij participatie - afdeling communicatie
- Presentatie lessen Evaluatie Verkeersplan Noordwest - gebieds & projectontwikkeling
- Masterclass narratief evalueren - Platform 31
- Masterclass participatie in Enschede - Deventer Raadsleden
- Gastcollege participatie casus uit de praktijk casus - Universiteit Twente
- Gastcollege participatie hoe werkt dat bij de Gemeente Enschede - Saxion Bestuurskunde
- Workshop participatie en omgevingscommunicatie - Stadsingenieurs
- Workshop lunchgesprek - Week van Open Enschede

We hebben de volgende evaluaties gehouden

- Narratieve evaluatie Herinrichting Schreurserve.
- Evaluatie participatieverordening
- Evaluatie 'Jij maakt Zuid' als deelonderzoek van het van het landelijke Redress-consortium

We dragen bij aan de lerende organisatie door

- Participatiemagazine Impuls
- Kennisbank op Intens
- Deelname klankbordgroep Open Enschede
- Diverse workshops en kennis sessies over social design.
- We nemen deel aan het regionale- en provinciale participatienetwerk.

VOORUITBLIK 2025

▪ Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden → meer inwoners praten mee

Naast wijk- en dorpsraden ook andere vormen van vertegenwoordiging

In 2025 ligt de focus op het ontsluiten van burgerkennis. We merken dat er vanuit verschillende domeinen behoefte is aan het ophalen van de mening van inwoners. We onderzoeken of we een panel kunnen inrichten dat te benaderen is voor verschillende vormen van kwalitatief onderzoek, zodat we meer inwoners kunnen betrekken als aanvulling op het huidige Enschede panel.

Regeling wijkorganen herijken

Speerpunt vervalt. Is geborgd bij de stadsdelen.

Verordening wijkbudgetten herijken

We passen de verordening wijkbudgetten aan, omdat de wettelijke regels zijn veranderd. In 2024 hebben de stadsdelen onderzocht hoe de verordening juridisch het beste vorm kan krijgen. Grootste verandering is dat doorbeschikken van de subsidie van de wijk aan initiatiefnemers stopt. De wijkbudgetcommissies houden hun beoordelende rol en vertalen dit naar een advies om de aanvraag uit te betalen. De beschikking en uitbetaling wordt daarna individueel afgegeven door de gemeente. De nieuwe verordening is bijna klaar en gaat in Q2 2025 naar de raad voor besluitvorming. Inwerkingtreding van de nieuwe verordening is per 1 januari 2026.

Overheidsparticipatie en maatschappelijke initiatieven een impuls geven

We geven zoveel mogelijk de nieuwe werkwijze voor maatschappelijke initiatieven een plek in de staande organisatie. Het gaat dan om:

- Netwerk ideeëncoaches borgen
- Ook in 2025 experimenteren we met de rol van ideeënmakelaar.
- We ondersteunen het Makelpunt via het online platform Jij maakt Enschede.
- We richten een etalage voor maatschappelijke initiatieven in op het participatie platform Jij maakt Enschede.

Jongerenparticipatie een impuls geven

We bouwen verder aan wat we de afgelopen twee jaar hebben neergezet.

Samen met jongeren, ambtenaren en partners werken we aan het uitbreiden van het bereik van een brede groep jongeren. Dat doen we o.a. door:

- Onze zichtbaarheid vergroten via instagram en andere social media kanalen.
- We onderzoeken hoe en waar we het team #Jong053 kunnen onderbrengen in de staande organisatie.
- We zetten in op gesprekken en meedoen via maatschappelijke stages en burgerschapslessen.

▪ Participatieteam organiseren

→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

Doe-kracht via een participatieteam

Er is een klein expertteam structureel beschikbaar. Het team:

- Adviseert en faciliteert bij participatievraagstukken.
- Is vraagbaak voor werken met de participatieverordening, relevant gesprek en factor C.
- Deelt kennis en expertise over participatie.
- Beheert het online participatieplatform Jij maakt Enschede.
- Beheert het participatiemerk Jij maakt Enschede.

In samenwerking met de Stadsdelen en de Afdeling Communicatie borgen we het participatieteam vanaf 2026 structureel in de organisatie.

Een vaste werkwijze voor participatie

We vereenvoudigen de werkwijze Relevant Gesprek en introduceren een praktische checklist.

In Q1 2025 leveren we het onderzoeksverslag met de evaluatie van de participatieverordening op.

▪ Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen → digitaal én fysiek

Online participatie

We werken aan de implementatie en de uitbreiding van het online platform Jij maakt Enschede.

We lanceren het participatiemerk Jij maakt Enschede met een communicatiecampagne. Het hele jaar 2025 bieden we via verschillende kanalen ruimte voor uitingen over participatieonderwerpen onder de vlag van Jij maakt Enschede.

Nieuwe werkmethoden organiseren

We borgen het werken met methoden die tijdens het project succesvol zijn toegepast:

- Relevant Gesprek
- Factor C
- Social Design
- Waarderingsdriehoek IPW
- Narratief evalueren

▪ Leercyclus inrichten

→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

Leren van participatietrajecten

We voorzien in een leercyclus die aansluit bij de uitgangspunten van de lerende organisatie. Dat doen we door:

- We organiseren intervisie en kennissessies voor collega's die veel met participatie werken.
- We bieden twee keer per jaar een workshop aan over participatie in Enschede via de Enschedese school.
- We voorzien in een online bibliotheek via Kennisbank op Intens.
- We dragen bij aan de strategische opgave Open Enschede. We nemen deel aan de klankbordgroep en we dragen het gedachtegoed actief uit: een mensgerichte gemeente met toegankelijke dienstverlening, die duidelijk en persoonlijk communiceert, die open staat voor initiatieven uit de samenleving en samenwerkt met andere partners uit de stad.
- Twee keer per jaar evalueren we een praktijkcasus narratief. De lessen die we ophalen delen we breed in de organisatie.
- We brengen twee keer per jaar het Participatiemagazine 'Impuls' uit.
- We nemen deel aan het regionale- en provinciale participatienetwerk.